

E Ester

O kralis kerel bari hoscina

¹ Kada hin oda, so pes ačhila akor, sar sas kralis o Ahasver*, savo lidžalas šel the bišuefta (127) provinciji (kraji) andral e Indija dži o Kuš†.

² Andre ola dživesa o kralis Ahasver bešelaso pro tronos, so sas andro kraliskro foros Šušan. ³ Sar imar kralinelas trito berš, kerda bari hoscina a vičinda peskra bara rada the savore uradņiken; paš leste sas mek o princi, o velitelja the o guvernera andral o phuva Perzija the Medija.

⁴ O kralis lenge sikavelas šel the ochtovardeš (180) dživesa peskro barvalipen, baripen the šukariben andre peskro krališagos. ⁵ Sar pregela oda časos, kerda bari hoscina prekal savore manuša, save sas andro kraliskro foros Šušan; prekal o nekbarvaleder dži o nekčoreder. Odi hoscina kerda avri andre zahrada le palaciskri a likerelas efta džives. ⁶ E zahrada sas šukares obthodi le firhengenca la vzacna bavlnatar, so sas parni the belavo, a figinde len upre pro mramoriskre slupi le rupune obručkenca the le špargenca, so sas kerde le fjalove pochtanendar. Mek thode pre zahrada o rupune the somnakune valendi. E phuv pre zahrada sas obthodi igen but šukare mozaikenca le lole bliščace barorendar, le parne mramoristar the le šukar mušlendar. ⁷ O moľa pes davkerenas

* **1:1** 1,1 Oda hin: o Xerxes. † **1:1** 1,1 Abo: Etiopija

andro somnakune kuča. Dojekh ole kučendar sas aver a e kraliskri mol sas igen but, bo o kralis sas igen sčiro. ⁸ Sako šaj pijelas avke, sar kamelas, bo o kralis prikazinda peskre sluhenge andral o palacis, hoj te den savoren ajci, keci on kamena.

E kralovna na šunel le kralis

⁹ Akor kerda the e kralovna Vašti hoscina prekal o džuvla andro palacis le kraliskro.

¹⁰ Pal o efa džives, sar imar o kralis Ahasver pila but mol a sas andre lači dzeka, vičinda peskre efa eunuchen‡: le Mehuman, le Biztas, le Charbonas, le Bigtas, le Abagtas, le Zetar the le Karkas. ¹¹ Phenda lenge: „Vičinen mange la kralovna Vašti, hoj te avel ke ma, a mi thovel peske e koruna pro šero!“ Bo e Vašti sas igen šukar džuvli a ov kamelas te sikavel lakro šukariben le nipenge the le anglune muršenge.

¹² Sar avle ke late o sluhi le kraliskre ole lavenca, e kralovna Vašti lenge odphenda: „Na džav!“ Vašoda o kralis cholisalila.

¹³ Avke sar oda o kralis furt kerelas, vičinda peske le godavere muršen, hoj pes te dodžanel, so pal oda phenel o zakonos a so šaj oleha kerel.

¹⁴ A nekpašeder ke leste sas kala efa murša andral e medsko the perziko phuv: o Karšenas, o Šetar, o Admatas, o Taršiš, o Merešis, o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerele le kraliha, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

¹⁵ O kralis lendar phučla: „So phenel o zakonos pre oda, so kerda e kralovna e Vašti, te na

‡ **1:10** 1,10 O eunuchi sas o anglune sluhi le kraliskre.

šundā oda, so lake prikazindā o kralis Ahasver le sluhenca, save sas bičhade ke late?“

¹⁶ Akor phendā o Memuchan le kraliske the ole muršenge, save sas andre bari rada: „Šunen! E kralovna e Vašti na kerđā namištes ča le kraliske, ale the savore uradžikenge a mek dojekhe muršeske andral e kraliskri phuv! ¹⁷ Bo sar pes došunena savore romņija, so kerđā e kralovna, akor the on dikhena tele peskre romen, bo phenena peske: ‚O kralis Ahasver vičindā la kralovna, hoj ke leste te džal, a oj na geľa!‘ ¹⁸ A mek te pes pal e kralovnakre lava došunena o romņija le anglune muršengre andral e Medija the Perzija, mek adadžives the on vakerena avke peskre romenca a na šunena len. No olear avela ča bare vesekedišagi the e choli. ¹⁹ No tu, kralina, te tuke hin ada pre dzeka, de avri nevo zakonos, hoj e Vašti imar šoha našti avel anglo kralis. Mi el pisimen andro medsko the perziko zakonos, hoj pes te dolikerel pro furt. O kralis mi del lakro than avra džuvlake, so hiņi feder sar oj! ²⁰ Sar šunena le kraliskro nevo zakonos, so diņa avri prekal calo peskro krališagos, akor peske dojekh romņi likerela peskre romes, či hino barvalo abo čoro.“

²¹ Le Memuchanoskri rada sas pre dzeka le kraliske the le anglune muršenge a o kralis kerđā avke, sar ov phendā. ²² Rozbičhađa o lila maškar peskre manuša andre dojekh provincija le krališagoskri, andre dojekh čhib the pisišagos. Pisindā, hoj dojekh murš te lidžal peskro kher a pre leskro lav les sako te šunel.

2

E Ester ačhel kralovnake

¹ Sar imar pregela e choli le kraliskri le Ahasveroskri, furt gondolinelas pre oda, so kerda e kralovna Vašti, the pre oda, so sas pal late avridino andro zakonos. ² Palis le kraliskre sluhi, save pašal leste kerenas, leske phende: „Kralina, de, hoj tuke te arakhen so nekšukareder pačivale čhajan. ³ Ačhav andre savore provinciji le krališagoskre manušen, hoj te kiden avri le nekšukaredere pačivale čhajan. Mi anen len andro kraliskro foros Šušan ko Hegaj, ke tiro eunuchos, savo stražinel pre savore džuvla le kraliskre, a o Hegaj len mi del veci pro škariben. ⁴ Odi čhaj, savi ela pre dzeka le kraliske, mi ačhel kralovnake vaš e Vašti.“ Kadi rada sas le kraliske pre dzeka a kerda avke.

⁵ Andro foros Šušan bešelas jekh Židos, savo pes vičinelas Mordekaj. Ov sas andral o benjamiňiko kmeňos a sas o čhavo le Jairoskro. O Jairus sas o čhavo le Šimejoskro a o Šimej sas o čhavo le Kišoskro. ⁶ Sar o kralis Nebukadnekar zaila le Jechonijah, le kralis andral o Jeruzalem, akor sas zailo the o Mordekaj le zaphandle manušenca. ⁷ O Mordekaj bararelas le bačiskra čhajora sar peskra čha, bo na sas la aňi daj aňi dad. Lakro nav sas Hadasa, ale vičinelas pes the Ester. Sas igen škar čhaj.

⁸ Sar pes diňa avri le kraliskro zakonos, chudle te skidel upre but terne čhajan andro foros Šušan ko Hegaj, savo pre lende delas pozoris. ⁹ Ole Hegajoske sas e Ester igen pre dzeka a diňa

la o veci pro šukariben the oda nekfeder chaben. Diña la mek eŧta šukareŧ sluŧobniċken andral o palacis a ke oda len diña nekfeder than andro haremos le kraliskro.

¹⁰ No e Ester ňikasko na phenda, kaskri hiŋi, aŋi andre savo narodos uliŧa, bo o Mordekaj lake phenda, hoj ňikasko te na vakerel, ko hiŋi. ¹¹ O Mordekaj pes sako dŧives predŧalas angle dvora le haremoskri, kaj beŧelas e Ester. Kamŧa te dŧanel, sar lake ode hin a so pes laha kerel.

¹² Dojekha ĉha pripravinenas jekh berŧ, hoj te el šukar, medik na dŧalas ko kralis. Sas oda avke avridino, hoj la makhenas ŧov ĉhon le olejoha la mirhatar a palis la makhenas ŧov ĉhon le voŋave mascenca the aver vecenca pro šukariben. ¹³ Akor, sar avelas o ŧoros pre odi ĉhaj, lidŧanas la ko kralis. Sar dŧalas andro palacis le kraliskro, ŧaj urelas pre peste andral o haremos, so ĉa kamelas. ¹⁴ Oj dŧalas ko kralis raĉi, no sar tosara odarik avelas avri, dŧalas andre aver haremos paŧ o sluhas le kraliskro ŧaaŧgaz, savo delas pozoris pro aver dŧuvŧa le kraliskre. Odi ĉhaj, savi leske na sas pre dzeka, imar pes na dochudelas pale paŧ o kralis, te na sas viĉimen pal o nav.

¹⁵ Sar avŧa o ŧoros pre Ester (pre ĉhaj le Abichajiloskri, sava bararda avri o Mordekaj), hoj te dŧal ko kralis, na mangŧa peske niĉ aver ĉa oda, so lake o Hegaj phenda. Dojekheske, ko dikhŧa la Ester, sas takoj pre dzeka. ¹⁶ No ligende la Ester ko kralis Ahasver andro deŧto (10.) ĉhon, oda sas o ĉhon Tebet, andro eŧtato berŧ leskre kraliŧagoskre.

17 Sar dikhla o kralis la Ester, kamelas la buter sar savore terne čajjen. Oj leske sas buter pre dzeka a presikađa lake bareder pačiv sar savore pačivale čajenge. Thoda lake pro šero e kraliko koruna a ačhađa la kralovnake vaš e Vašti. 18 Avke kerđa o kralis bari hoscina prekal e Ester a vičinda savore peskre anglune muršen the le uradņiken. Diņa avri baro inepos prekal dojekh provincija a ščirones rozdavkerelas le manušenge o vzacna dari.

O Mordekaj zachraņinel le kralis

19 Sar dujtovar skidenas upre le pačivale čajjen, o Mordekaj ačhila uradņikoske andro palacis*. 20 E Ester mek furt likerelas andre peste, kaskri hiņi a andre savo narodos ulila. Na phenda oda avri ņikaske, avke sar lake oda phenda o Mordekaj. Oj les šunelas, avke sar oda ciknovarestar furt kerelas.

21 Andre oda časos, sar o Mordekaj ačhila uradņikoske, sas ode ipen duj eunuchi, o Bigtan the o Tereš, save stražinenas paš o vudar le kraliskro. On igen sas choľamen pro kralis a dovakerenas pes sar te murdarel le kralis.

22 O Mordekaj pes savorestar dodžanla a sa phenda avri la kralovnake Esterake. Oj palis geľa a phenda avri le kraliske savoro, so pes o Mordekaj dodžanla. 23 O kralis peske oda diņa te ziscinel a avla pre oda, hoj oda hin čačipen. Ole soduje eunuchen ile te figinel. Savoro, so pes ačhila, pisinde andre kronika anglo kralis.

* **2:19** 2,19 E hebrejiko čhib: bešelās andre kraliskri brana

3

O Haman kamel te murdarel le Židen

¹ Palis o kralis Ahasver hazdña upre le Haman, le Hamedatoskre čhas, savo sas Agagitos. Ačhađa les pro nekbareder than upral savore raja andro peskro krališagos. ² Savore uradņika, save sas andre dvora le kraliskri, sar dikhenas le Haman, bandonas anglal leste, bo avke oda prikazinda o kralis. Ale o Mordekaj na kamelas te perel pro khoča aņi te bandol anglal leste.

³ Akor o uradņika le kraliskre, save sas andre dvora, phučenas le Mordekajistar: „Tu soske na dolikeres o prikazis le kraliskro?“ ⁴ Dovakerenas leske sako džives, no ov len na šunelas, bo phenda lenge, hoj hino Židos. Vašoda gele ko Haman a phende leske pal oda, bo kamle te dikhel, či leske oda predžala.

⁵ Sar o Haman dikhla, hoj o Mordekaj čačes na perel pro khoča aņi na bandol anglal leste, igen pre leste cholisalila. ⁶ A mek sar pes došunda o Haman, andral savo narodos o Mordekaj hino, phenda peske: „Na murdarava ča les, ale the calo leskro židoviko narodos, so dživen andre calo krališagos le Ahasveroskro.“

⁷ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas o Ahasver, andro ešebno čhon Nisan losinenas anglo Haman, hoj pes te kidel avri o džives the o čhon, kana murdarena avri le Židen. No o losi, o purim, pele pro dešutrito (13.) džives andro dešudujto čhon Adar.

⁸ Akor o Haman phenda le kraliske: „Hin kade jekh narodos, so hine rozchide maškar o narodi andral savore provinciji tire krališagoskre. Lengro zakonos hin aver sar o zakonos savore narodengro a na dolikeren le kraliskro zakonos. Nane mištes prekal o kralis oda te mukel ča avke. ⁹ Te pes oda le kraliske dičhol mištes, mi del avri ajsa zakonos, hoj dojekh Židos te el murdardo, a me tut dav lav, hoj počinava trin šel the saranda ezera (340 000) kili rup le uradnikenge, hoj oda te thoven andro pokladnici le kraliskre.“

¹⁰ Sar šunda o kralis kala lava, ila tele pal o anguš e angrusi a diña le Hamanoske, le Hamedatoskre čhaske, le Židengre nepřijateliske. ¹¹ Akor phenda le Hamanoske: „Muk tuke tire love a džä. Ker ole narodoha, so ča tu kames.“

¹² Pro dešutrito (13.) džives andro ešebno čhon peske vičinde le uradniken, so pisinenas o zakoni. On pisinenas savoro, so o Haman lenge vakerelas, andre dojekh čhib the pisišagos prekal dojekh provincija. No pisinenas oda, so ov phenda, savore vladareng the le guvernerenge the le princenge andral ola provinciji. Savoro sas pisimen andro nav le kraliskro le Ahasveroskro a sas oda zapečatimen leskra angrusaha. ¹³ Ola lila rozbičhavkerenas andre savore kraliskre provinciji le sluhenca pro graja. Sas andre pisimen: „Andro dešudujto (12.) čhon, so hin Adar, pro dešutrito (13.) džives, murdaren avri tel jekh džives savore Židen, le ternen the le phuren, le džuvlën the le čhavoren, ñikas lendar ma muken te dživel. Len tumenge savoro, so

hin le Židengro.“ ¹⁴ Oda, so sas pisimen andro lila, sas avridino sar zakonos prekal dojekh provincija, hoj olestar dojekh narodos te džanel a te pripravinel pes pre oda džives.

¹⁵ Soča avla avri o zakonos andro kraliko foros Šušan, o sluhi pro graja chudle takoj te rozlidžal ola lila. Palis o kralis the o Haman peske bešle tele a chudle te pijel. Ale o manuša andre oda foros Šušan sas andre bari balamuta a na džanenas so te kerel.

4

O Mordekaj mangel la Esteratar e pomoca

¹ O Mordekaj pes dodžanla pal savoreste, so pes ačila. Čingerda pre peste o gada, urda pre peste o gada le gonestar a pro šero peske čivkerelas o prachos andral o bov. Palis geła andro foros a igen zorales the phares chudna te rovel. ² Avke doavla ča paš e kraliskri brana, bo andro palacis ņiko našti geła upre urdo andro gada le gonestar. ³ Všadzik andre dojekh provincija, kaj pes dochudna le kraliskro lav, so sas leskro zakonos, pes o Židi zdžanas a likerenas o postos andre bari žala the roviben. Urenas pre peste o gada le gonestar a pašlonas peske andro prachos andral o bov.

⁴ Palis avle la Esterakre služobnički pal e kraliskri dvora the lakre eunuchi a phende lake savoro, so pes ačila. La kralovnake sas pharo a phenda lenge: „Džan ko Mordekaj a čiven pal leste tele o gada le gonestar. Uren les upre andro gada.“ Ale ov na kamla. ⁵ Avke e Ester vičinda

ke peste jekhe kraliskre eunuchos le Hatach. Bičhađa les ko Mordekaj, hoj pes te dodžanel, so les trapinel a soske pes avke likerel.

⁶ O Hatach geľa ko Mordekaj pro pľacos, kaj sas e brana le kraliskri, hoj lestar te phučel, so pes ačhiľa. ⁷ Akor o Mordekaj phenda le Hatachoske savoro, so pes leske ačhiľa, a mek pal o love, keci kamel te del o Haman andre pokladnica le kraliskri, te dela le Židen te murdarel. ⁸ Diňa le eunuchoske jekh lil ole zakonostar, so sas avridino andro foros Šušan, hoj les lake te sikavel a te rozvakerel, pal soste džal. Bo kamľa, hoj pes e Ester te dodžanel savorestar, so kerđa o Haman. A phenda le Hatachoske: „Dža ke Ester a phen lake, hoj mušinel te džal ko kralis pes te mangel vaš peskro calo narodos, hoj len te na del te murdarel.“

⁹ Avke o Hatach geľa ke kralovna Ester a rozvakerđa lake, so phenda o Mordekaj. ¹⁰ Ale e Ester bičhađa pale le Hatach, hoj te phenel le Mordekajiske: ¹¹ „Savore sluhi the o nipi andral e kraliskri phuv džanen pal o zakonos, hoj dojekh murš vaj džuvli, ko džala andre andruňi dvora a kas o kralis na vičinda, mušinela te merel. Ča oda, pre kaste o kralis sikavela peskre somnakune žezloha, na merela. Ale man na vičinde, hoj te džav ko kralis, imar tranda (30) džives.“

¹² O Mordekaj šunda o lava la Esterakre ¹³ a odphenda lake pale: „Ma gondolín tuke, hoj ča tu jekh na mereha savore Židendar, bo sal andro kraliskro palacis. ¹⁴ Te akana aveha čhit,

odi zachrana avela avrestar prekal o Židi a ena zachrañimen, ale tu the tiri famelija merena. A ko džanel, či tu na ačhilal kraľovnage ipen vaš oda, so pes akana kerel.“

¹⁵ E Ester pale odphenda le Mordekajiske:

¹⁶ „Dža, kide avri savore Židen, saven arakheha andro foros Šušan, a poscinen tumen vaš ma. Ma chan a ma pijen trin dživesa the trin rača. A the me poscinava mire služobničkenca. Palis džava ko kralis, kajte džanav, hoj oda le kraliskro zakonos na domukel. A te merava, ta merava.“

¹⁷ Akor geľa o Mordekaj het a kerđa savoro avke, sar leske phenda e Ester.

5

E kralovna Ester anglal o kralis

¹ Pro trito džives pes e kralovna Ester urđa andro kralovnakro ruchos a geľa andro palacis andre andruñi dvora a thođa pes te ačhel anglo oda than, kaj bešel o kralis. O kralis ipen bešelas pre peskro tronos, pre oki sera, khatar pes delas te dikhel pro vudar andre dvora. ² Sar dikhľa o kralis la kralovna Ester te ačhel pre andruñi dvora, takoj leske sas pre dzeka a nacirdña pre Ester o somnakuno žezloš, so likerelas andro vast. Oj geľa ke leste a chudña le kraliskro žezloš le agorestar.

³ O kralis phučľa la Esteratar: „So tute, kralovno Ester? So tuke žadines? Kajte mangeha jepaš mire krališagostar, dava tuke oda.“

⁴ E Ester phenda le kraliske: „Te hin oda le kraliske pre dzeka, mi avel o kralis adadzives le Hamanoha pre hoscina, so leske pripravindom.“

⁵ Avke o kralis phenda le sluhenge: „Džan sigo, anen le Haman, avke sar oda kamla e Ester.“

Palis o kralis the o Haman gele pre hoscina, so kerda e Ester. ⁶ Sar pijenas e mol, o kralis phenda la Esterake: „Phen mange, so kames, a ačhela pes oda. Kajte mangeha jepaš mire krališagostar, dava tuke oda.“

⁷ E Ester leske odphenda: „Oda, so tutar kamav the so tutar žadinav, hin kada: ⁸ Te arakhlom milost andre tire jakha, kralina, a te man kames te del savoro, so mangav, a te kerel oda, so žadinav, akor av tu, kralina, the o Haman tajsa pale pre miri hoscina, so prekal tumende kerava. A ode tuke phenava, kralina, so tutar žadinav.“

O Haman kamel te figinel le Mordekaj

⁹ Sar o Haman džalas khere, igen radisaolas a sas leske igen mištes. Ale sar dikhla le Mordekaj paš e brana le kraliskri, hoj aňi na uštifa aňi lestar na daralas, igen pre leste cholisalila. ¹⁰ Ale o Haman pes zlikerda a džalas khere.

Sar doavla khere, vičinda peske le prijatelen the peskra romňa la Zereš. ¹¹ Palis pes o Haman angle lende lašarelas, savo baro hin leskro barvalipen, keci čhave les hin, a sar les hazdňa o kralis upre upral savore peskre anglune murša the raja. ¹² A vakerelas lenge: „Ale mek oda nane savoro! Adadzives man e kralovna Ester vičinda pre hoscina a somas ode ča me le kraliha. A tajsa kerela e kralovna pale hoscina a vičinda man

jekhetane le kraliha! ¹³ Ale pre soste mange hin kada savoro, te dikhav le Židos le Mordekaj te bešel paš e brana le kraliskri.“

¹⁴ Ale leskri romñi e Zereš the savore leskre prijateľa leske phende: „De te ačhavel e šibeñica le kaštostar uči bišuduj (22) metri a mang tosara le kralis, hoj le Mordekaj te del upre te figinel. A tu ča dža le kraliha radišagoha pre odi hoscina!“

Le Hamanoske sas kala lava pre dzeka a diňa te kerel e šibeñica.

6

O kralis hazdel upre le Mordekaj

¹ Odi rat o kralis našti sovelas a phenda le sluhenge: „Anen mange e kronika, andre savi hin pisimen savoro, so pes ačila andre miro krališagos, a pregenen mange andral.“ ² Sar genenas, dodžanle pes, hoj o Mordekaj phenda avri pro eunuchi, pro Bigtan the pro Tereš, save stražinenas paš o vudar le kraliske, hoj kamle te murdarel le kralis.

³ O kralis lendar phučľa: „So chudňa o Mordekaj vaš oda, so kerđa prekal ma?“

„Na chudňa nič,“ odphende leske o sluhi.

⁴ Akor phučľa o kralis: „Ko hin avri pre dvora?“ Ipen akor avľa o Haman andre dvora le palaciskri te phenel le kraliske, hoj le Mordekaj te figinel pre kaštuñi šibeñica, so leske ov korkoro diňa te kerel.

⁵ Le kraliskre sluhi leske phende: „Kralina, o Haman hino avri pre dvora.“

„Mi avel andre,“ phenda o kralis. ⁶ O Haman geľa andre a o kralis lestar phučľa: „So kampil

te kerel oleske, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv?“

A o Haman peske phendã: „Kaske avreske kamlahas o kralis buter te presikavel e pačiv, te na mange?“

⁷ Vašoda o Haman odphendã le kraliske: „Te kames, kralina, varekaske te presikavel e pačiv, ⁸ mi anen leske o ruchos, so urel ča o kralis, a mi anen leske the le grajes la kraliskra korunaha, pre savo ča o kralis bešel. ⁹ Phen jekheske tire nekbareder rajendar, hoj leske te anen ruchos the le grajes, a mi urel oles, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv. Palis les mi thovel te bešel pro graj pro foros a mi vičinen anglal leste: „Kada kerel o kralis ole muršeske, kaske kamel te presikavel pačiv!“

¹⁰ Akor phendã o kralis le Hamanoske: „An takoj o ruchos the le grajes, pal savo vakerehas, a avke de pačiv le Židos le Mordekaj, savo bešel paš e brana. Ma muk avri nič olestar, so phendã!“

¹¹ Avke o Haman ilã le grajes the o ruchos, urdã les pro Mordekaj a thodã les te bešel pro graj a predžalas pes leha maškar o foros a vičinelas anglal leste: „Kada kerel o kralis ole muršeske, kaske kamel te presikavel pačiv!“

¹² Avke o Mordekaj avlã pale andre brana le kraliskri. Ale o Haman andre bari ladž garudã o muj a sidarelas khere. ¹³ Rozvakerdã oda savoro avri peskra romňake la Zerešake the peskre prijatelenge, so pes leske ačhilã.

Leskre godaver murša the e romňi e Zereš phende: „Te hino o Mordekaj andral o židoviko

narodos, phenav tuke, kada hin mekča o agor oleske, so pes tuha ačhela, hoj na zviťazineha upral leste. De tuke pozoris, bo čačes na dopereha mištes.“ ¹⁴ Mek leha vakerenas, sar avle le kraliskre sluhi, te lel le Haman ke kralovna Ester pre hoscina.

7

O Haman potrestimen

¹ O kralis the o Haman sas pale pre hoscina ke kralovna Ester. ² Pro dujto džives, sar pijenas e mol pre hoscina, phučľa latar pale o kralis: „So prekal tu šaj kerav, kralovno Ester? Ča phen mange a dava tuke dži jepaš mire krališagostar.“

³ E kralovna Ester odphenda: „Ó, kralina, te arakhľom milosť andre tire jakha a te tuke som pre dzeka, mangav tut vaš miro dživipen the vaš o dživipen mire narodoskro. Kada hin oda, so tutar me mangav. ⁴ Bo me the miro narodos samas bikende, hoj amen te murdarden avri a te zničinen, hoj ňiko amendar te na ačhel te dživel. Te oda ulahas ča oda, hoj amen bikende otrokenge, na phendomas tuke nič, hoj tut oleha te na trapinav.“

⁵ O kralis Ahasver phučľa la Esteratar: „Ko hin oda? Kaj hin oda, ko kamel kajso vareso te kerel?“

⁶ „Oda ňeprijateľis hin kada nalačho Haman!“ odphenda leske e Ester.

Sar oda šunďa o Haman, parňila avri daratar anglo kralis the angle kralovna. ⁷ Akor o kralis cholisalila a uštila pal oda than, kaj pijenas e

mol, a geľa avri andre zahrada paš o palacis. O Haman andre odi dar ušřila a geľa paš e kralovna Ester te mangel la vaš peskro dživipen, bo dikhľa, hoj o kralis les kamel imar te del te murdarel.

⁸ Sar o kralis avelas pale andral e zahrada le palaciskri pre oda than, kaj sas e hoscina, akor ipen o Haman peľa paš lakre pindre pre odi valenda, kaj e kralovna Ester pašľolas, a mangelas la vaš peskro dživipen. Sar o kralis dikhľa, so kerďa, phenďa leske: „Tu mek kames paš mande andre miro kher te pašľol la kralovnaħa?“

Sar phenďa o kralis kada lav, o sluhi takoj garude le Hamanoske o muj. ⁹ Avke jekh le eunuchendar, savo pes vićinelas Charbonas, phenďa le kraliske: „Avri hin e kaštuňi šibeňica, so diňa imar anglal te kerel o Haman prekal o Źidos Mordekaj, savo zachraňiňďa le kralis. Odi šibeňica aćhel paš o Hamanoskro kher a hin ući bišuduj (22) metri.“

Akor o kralis phenďa: „Figinen le Haman upre!“ ¹⁰ On gele a figinde le Haman pre kaštuňi šibeňica, so diňa te kerel prekal o Mordekaj. Akor le kraliskri choli preaćhila.

8

Le kraliskro zakonos prekal o Źidi

¹ Mek andre oda džives o kralis Ahasver diňa la kralovnake Esterake o kher le Hamanoskro, oleskro, savo kamľa te murdarel avri le Źiden. O Mordekaj sas vićimen anglo kralis, bo e kralovna Ester le kraliske phenďa, so lake hino o

Mordekaj. ² Avke o kralis ila tele pal peskro vast e angrusi, so sas angloda le Hamanoste, a diña la le Mordekajiske. E kralovna Ester ačhađa le Mordekaj upral le Hamanoskro majetkos.

³ E Ester pes pale mangelas angle le kraliskre pindre, rovelas a mangelas les, hoj te na domukel oda nalačhipen, so kamla te kerel o Haman o Agagitos le Židenge. ⁴ Akor o kralis nacirdña ke Ester pale peskro somnakuno žezlos a e Ester uštila anglo kralis.

⁵ „Kralina miro,“ phendā e Ester, „te pes tuke oda dičhol mištes a te araxhlom milost andre tire jakha a mek man čačes kames a te tuke gondolines, hoj hin spravno oda, so phenav, akor de te pisinel lila, hoj pes te zaačhavel oda, so diña avri o Haman o Agagitos, o čhavo le Hamedatoskro, hoj te na murdaren avri le Židen andre savore provinciji le kraliskre. ⁶ Sar šaj dikhav, kralina, pre miro narodos the pre miri famelija, hoj len džan te murdarel? Sar šaj dikhav pre oda?“

⁷ Avke o kralis Ahasver phendā la kralovnake Esterake the le Mordekajiske: „Le Hamanoskro kher diňom la Esterake, bo les diňom te figinel pre šibeñica vaš oda, hoj kamla te murdarel le Židen. ⁸ Ale o zakonos, so ov diña avri, pes na del te čerinel, bo me imar thođom la angrusakro znakos pre oda lil. Ale me šaj kerav oda, hoj tumenge akana domukava te del avri nevo zakonos. Keren avke, sar džanen prekal e zachrana tumare narodoske, a thoven upre miro znakos.“

⁹ Avke pes ačila, hoj andro bišutrito (23.) džives andro trito čhon Sivan o Mordekaj peske vičinda le kraliskre uradniken, hoj te pisinel lil prekal o Židi, vladara, guvernera the princi andro šel the bišuefta (127) provinciji la Indijatar dži ko Kuš. Sas pisimen prekal dojekh phuv the narodos andre lengri čhib the pisišagos a the le Židenge lengra čhibaha the pisišagoha. ¹⁰ O Mordekaj diña oda džives te pisinel ola lila andro Ahasveroskro nav a thođa upre le kraliskro znakoš. Ola lila diña te rozlidžal le sluhenca pro nekfeder graja andral e maštalna le kraliskri.

¹¹ Andre oda lil o kralis domukla le Židenge andral dojekh foros, hoj pes te zdžan jekhetane a te na den pes te murdarel. Te varesave slugađa andral aver phuva abo narodos len kamlehas te murdarel, sas lenge domuklo savore slugađen lengre romņijenca the čhavenca te murdarel, hoj ņiko lendar te na ačhel džido, a šaj peske len oda, so hin lengro. ¹² Oda džives, kana oda sas domuklo le Židenge te kerel andre savore provinciji le kraliskre le Ahasveroskre, sas dešutrito (13.) džives andro dešudujto (12.) čhon Adar. ¹³ Oda lil majinda te el avridino sar o zakonos prekal savore provinciji, hoj o Židi te aven pripravimen pes te marel peskre ņeprijatelenca, sar oda džives avela. ¹⁴ O sluhi gele pro graja a sidarenas pro drom, avke sar lenge oda o kralis phendā. O zakonos sas avridino the andro foros Šušan.

O Židi radisalon

¹⁵ Sar o Mordekaj odgeła, sas pre leste urde ajse gada, so urelas the o kralis. Sas pre leste plaštos, so sas belavo the parno, a pro šero les sas bari somnakuñi koruna. O plaštos sas sido le pochtanestar the lole purpurostar. O manuša andral o foros Šušan radisałonas. ¹⁶ Le Židen sas smirom the bachtalo džives. Predživenas baro radišagos a všadzik lenge o nipi presikavenas e pačiv. ¹⁷ Andre savore fori, phuva the všadzik, kaj pes dochudña le kraliskro lav the leskro zakonos, sas le Židen baro radišagos a kerde peske inepos the hoscini. But manuša andral aver narodi pes pridenas ko Židi, bo pes lendar daranas.

9

O Židi murdaren peskre nepřijatelen

¹ Andro dešudujto (12.) čhon Adar pro dešutrito (13.) džives, sar pes majinda te kerel pal o zakonos, so sas avridino, peske o nepřijateľa gondolinenas, hoj zviťazinena upral o Židi. Ale ačhiła pes oda, so ňiko na užarelas, hoj le Židen sas bareder zor sar len. ² Andral dojekh provincija le kraliskri le Ahasveroskri pes savore Židi jekhetane zgele andre peskre fori, hoj pes te maren ole manušenca, save len kamenas te murdarel. Anglo Židi ňiko na obačhiła, bo pre savore narodi avľa bari dar. ³ Palis savore princi, uradñika the guvernera andral savore provinciji ačhenas paš o Židi, bo avľa pre lende bari dar anglo Mordekaj. ⁴ Le Mordekaj sas baro lav

anglo kralis a došunde pes pal leste andre dojekh provincija. Ov sas furt zoraleder.

⁵ Akor o Židi marenas savore peskren nepřijatēlen le šablēnca a mudarkerenas len avri, hoj ņiko lendar te na ačhel džido. Kerenas lenca, so ča kamenas. ⁶ Ča andro baro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen. ⁷ Mule the o Paršandat, o Dalfon, o Aspatas, ⁸ o Poratas, o Adalijas, o Aridatas, ⁹ o Parmaštas, o Arisaj, o Aridaj the o Vajzatas. ¹⁰ On sas o deš čhave le Hamanoskre, savo sas čhavo le Hamedatoskro, le Židengro nepřijatēlis. Ale o Židi na ile nič olestar, so ačhila pal lende.

¹¹ No mek oda džives pes o kralis došundā, keci manuša sas murdarde andro foros Šušan, ¹² a phendā la kralovnake Esterake: „Došundom man, hoj andro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen the le deše Hamanoskre čhaven. So kerde mek pre okla mire provinciji? Te hin tut mek vareso, hoj tuke te kerav, phen mange!“

¹³ „Te tuke oda hin pre dzeka, kralina,“ odphendā e Ester, „domuk le Židenge, hoj tajsa te keren oda, so kerde adadžives. Le deš Hamanoskre čhaven mi figinen pre šibeñica.“

¹⁴ Avke o kralis phendā, hoj oda te keren. A andro foros Šušan o kralis diña avri zakonos, hoj le Hamanoskre deše čhavengre tela te figinen pre šibeñica. ¹⁵ Pro dešuštarto (14.) džives andro čhon Adar pes pale zgele o Židi andro foros Šušan a murdarde trin šel (300) muršen.

A avke sar angloda na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende.

¹⁶ A mek andral aver provinciji o Židi pes jekhetane zdžanas, hoj pes te maren peskre neprijateljstva, hoj te el len smirom lendar. Murdarde eftavardeš the pandž ezera (75 000) manušen, ale na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende. ¹⁷ Oda pes ačila pro dešutrito (13.) džives andro čhon Adar, ale pro dešuštarto (14.) džives peske kerde hoscina. Oda džives oslavinenas sar baro inepos. ¹⁸ No andro foros šušan pro dešutrito (13.) the dešuštarto (14.) džives o Židi murdarenas peskre neprijateljsten a pro dešupandžto (15.) džives pes zgele, hoj peske te keren inepos. Andre oda džives igen radišalonas a sas len bari hoscina. ¹⁹ Vašoda le Židenge, save dživen andro gava, hin o dešuštarto (14.) džives sar inepos, kaj peske jekh aver davkeren o dari.

O inepos Purim

²⁰ Palis o Mordekaj pisinda andre savoro, so pes ačila, a diňa te bičhavel o lila savore Židenge, save sas pašes the dur, andre savore provinciji le kraliskre le Ahasveroskre. ²¹ A phenda lenge: „Sako berš mušinen te likerel o dešuštarto (14.) the dešupandžto (15.) džives andro čhon Adar sar inepos, ²² bo andre ola dživesa, sar sas tumen imar smirom peskre neprijateljendar, pes čerinda tumari žala pro radišagos a o roviben pro bachtalo džives. Avke likerel peske ola dživesa sar inepos a jekh avres den o chaben a le čoren den o dari.“

23 Avke o Židi oda priile a chudle te kerel, sar lenge oda pisinda o Mordekaj, 24 bo o Haman o Agagitos, o čhavo le Hamedatoskro, o nepřijatēlis savore Židengro, rodelas, sar te murdarel le Židen. Ov čhida o losi „o purim“, pre savo džives len te murdarel. 25 Ale sar o kralis pes dodžanla, hoj o Haman kamelas te murdarel le Židen, diňa le lileha te pisinel, hoj oda te visarel pre leste, a avke les the leskre čhaven diňa te figinel pre šibeňica. 26 A vašoda pes vičinel oda inepos Purim pal o hebrejiko lav „pur“. Vaš savoro, so pes ačhila, the vaš oda, so pisinda o Mordekaj andro lil, 27 o Židi peske ile kala duj džives sar inepos. On, lengre potomki the ola, save pes ke lende priden, les likerem furt sako berš andre oda časos avke, sar sas pisimen andro lil. 28 Kala duj džives peske mušinen te leperel a te dolikerel sako berš savore židovika fameliji andre dojekh pokoleňje, andre dojekh phuv the andre dojekh foros. Kala dživesa o Židi mušinen te oslavinel o Purim pro furt a lengre potomki mušinen peske furt pre lende te leperel.

29 Palis e kralovna Ester, e čhaj le Abichajiloskri, pisinelas dujto lil jekhetane le Mordekajoha pal o inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt. 30 Ola lila rozbičhada savore Židenge andro šel the bišuefta (127) kraliskre provinciji. Andro lila sas pisimen: „Mi el maškar tumende o smirom the o čačipen. 31 Me, e kralovna Ester, the o Mordekaj dav kada inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt; andre oda džives, so sas imar avridino, a mušinen les tumen the tumari

cali famelija, o čhave the tumare potomki, te dolikeren a te ačhen andre oda džives andro postos zorale rovibnaha.“³² Oda zakonos pal o inepos Purim sas pisimen andro zvitkos, avke sar prikazinda e Ester.

10

Le Mordekajiskri slava

¹ O kralis Ahasver diňa avri, hoj dojekh manuš andral savore phuva the ostrovi leske mušinen te del o daňe. ² A savore kraliskre bare the lačhe skutki a the savoro pal oda, savo baro sas o Mordekaj, saves o kralis hazdňa upre, hin pisimen andro kroniki le medske the le perzike kralengre. ³ Oda Židos Mordekaj sas dujto pal o kralis Ahasver, sas les baro lav anglo Židi a angle lengre jakha sas igen baro, bo kerelas savoro prekal oda, hoj te dživen andro smirom, a privakerelas pes vaš lende.

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849